

I henhold til skøde købte Jens Andersen Sangildgård den 13. oktober 1817 af Knud Jensen.

Afskrift:

13. October 1817

Skjøde No 7 ? 3r 36? Første Classe ?? 500 til 600 rd. N. Wind. Betales med 1/2 Deel? Underskevne Knud Jensen i Sangild i Thorning Sogn Lysgaard Herred, Viborg Amt gjør vitterlig at haver solgt og herved fra mig og mine Arvinger skiøder og afhender til velagte Jens Andersen af Neder Uhre og hans Arvinger følgende Eiendomme.

1. Min hidtil eiende og Paaboende Gaard Sangild i Thorning Sogn Hartkorn 2 tdr 6 skp 2fk. 1 Alb. 2 benevnte Gaards Kirke Korn og Quægtiende ligesom jeg selv har eyet samme efter den mig dergaa overdragne Skiøde af 20 Juni 1810. Med H? følger alle dens Bygninger Avl og Eiendomme og med al den Skat? og Herligheder uuden Undtagelse som jeg det har eiet efter den mig af Aunsbergs eier givet Skiøde af 30 Juni 1805. For alle ovennævnte Eiendomme er mig betalt den udlovede Kiøbesum 580 Rb.: m: sk siger Fem Hundrede og Firssindstyve Rigsbankdaler, Thi forbuundter jeg mig og Arvinger at h iemle Kjøberen og Arvinger alt det heri Benenvte for hver Mands lovlige krav, og tillade i Overensstemmelse med Loven. Dette Skiøde maa Tinglyses uden varsel. Sangild den 10 October 1817 Knud Jensen Efter Begiæring til Vitterlighed. Peder Nielsen Jens Jensen

At derom denne Handel ingen skriftlig Contract er oprettet blev under Kiøber og Sælger med Tilbud af E?

Knud Jensen - Jens Andersen

læst ved Lysgaard og Hids Herreders Ret 13. October 1817 og derefter samme Herreds Pantebog No 11 tilført. - Paa det solgte Hartkorn ?? for foregaaende Behæftelser. Afskrift slut

SANGILD

Historie:

Navnet Sangild fremgår af historien første gang i slutningen af det 15. århundrede. Stedet ligger i Thorning sogn, Lysgård herred , som i tidens løb har været hjemsted for adskillige historiske begivenheder.

Dette bevidnes af fundene af adskillige gravhøje, som kan tidsfæstes helt tilbage til den yngre stenalder. Der fandtes således alene i området Sangild 4 mindre gravhøje.

Thorning sogn har været hjemsted for al gennemgående trafik fra nord til syd og øst til vest. Gennem sognet vidner historien om gennemrejse for adskillige kendte personer, som var på vej gennem Europa. Hærvejen var således hovedfærdeslesåre for alle gennemrejsende fra Norge og helt til Rom. I Thorning sogn gik hærvejen over Haller å og dalen deromkring. Stedet har samtidig været hjemsted for adskillige historiske begivenheder som: Slaget på Grathe Hede omkring 1152. Man kæmpede om kongeværdigheden efter Erik Lam. Slaget stod mellem Svend og Knud og Valdemar. (Mindesten ved Gedbæk, på Gr athe hede samt Kong Knaps Dige) Kong Svend lå begravet her i ca.

700 år til 1885. Efter kongekrigen kom nye og bedre tider. Valdemartidens glansperiode med handel erhverv og folkeliv. I det 14. århundrede udtynnedes befolkningen dog kraftigt af "Den sorte død". Herefter blev Adelen dominerende og bønderne blev fæstebønder og dermed i afhængighedsforhold til Kongen. Kong Frederik den 2. er således kendt for at have tilegnet sig en stor mængde krongods. - også i Thorning sogn, som var hjemsted for landsdelens store jagtområder. Eksempler på krongods i Thorning sogn: Graagaarde, Møgellund, Vattrup og Ungstrup. Efter 30 års krigen (1627-1660), som også hærgede i Thorning sogn, var sognet blevet særdeles fattigt, og fæstebønderne måtte bede lensmændene om eftergivelse. Beretningen for Thorning sogn lyder: 7 gårde, hvoraf de 5 1/2 gårde findes meget forarmede og de 1 1/2 nedbrændte.

Sogne: Efterhånden som egnen kom lidt på fode igen opstod begrebet "sogn". En naturlig begrænsning af et område og et tilhørsforhold til en kirke og naturlige forhold i landskabet. Efter kristendommens indførelse kom yderligere stadsfæstelse af afgrænsningen mellem sognene og samtidig samlingsområde for kirkesøgende. Den nuværende sogneinddeling stammer således fra denne tid. Inddeling af Thorning sogn: 5 km syd for Knudstrup ved skæring af Viborg-Kolding Landevej. En bue syd og vest om Kompedal plantage til Vallerbæk. Herefter drejer linien mod øst til den træffer Haller å lidt syd for Sangild. Herefter følger den Haller å med en bue uden om Ulvedals plantage og danner grænsen mod Frederiks sogn. Ved Stendalsgaard grænse mod Vium sogn og efter Nipgaard sø afgrænsning mod Sjørlev sogn. Herefter mod vest til Hauge sø over Stenrøgel og til udgangspunktet.

Navne: Historiske navne som ender på trup, drup og rup =(yngre beboelser). I Thorning s. Knudstrup, Ungstrup, Vattrup og Oustrup. Knudstrup betyder Knuds Torp. Navnet Graaskov og Graa (eller Grathe) kommer af græde. Formentlig opstået efter perioder hvor krige og peste har hjemsøgt egnen. Bøgild kommer efter bøgeskoven. Ulvrøgel stammer fra den tid, hvor egnen var hemsøgt af ulve. Citat: "Ordet Sangild kendes fra slutningen af den 15. århundrede. Her lå der ved Haller å, der uden tvivl den gang var betydelig mere vandrig end nu, en vandmølle, hvoraf der i 1825 fandtes tydelige spor og rester. Blicher omtaler at der allerede 2 år før han skrev "Oldsagn på heden" i 1824 blev fundet en mølleaksel og en del tømmer på dette sted, stammende fra en vandmølle, men at egnens folk slet "intet vide af at sige om nogen mølle på dette sted". Rimeligvis har også egnen været tættere befolket, For øvrigt var man jo nødt til at lægge møllerne der, hvor datidens drivkraft, vandet fandtes, og i hine tider ansås det næppe for uoverkommeligt at køre en halv mils vej til mølle. Først senere blev vinden benyttet som drivkraft. Sangild Vandmøllens glansperiode må tænkes at være været i tiden mellem den sorte død og svenskekrigen, eller omtrent fra 1350 til 1650."

Kirker: Thorning kirke er opført i det 14. århundrede i romansk stil. Specielt digteren og præsten St. St. Blicher omtaler Thorning Kirke. Blicher var præst i Thorning 1819 -1825. Der findes adskilligt litteratur herom. Gårde:

Som tidligere nævnt var bønderne fæstebønder, som svarede skat til kongen. Efterhånden blev det herremændene der pålignede afgifterne idet godserne blev ansvarlige for disse over for kongen. Året 1660 blev i denne henseende et betydningsfuldt vendepunkt. Adelen mistede førerskabet. Man skred til fastlæggelsen af matrikel der udregnedes efter hvor meget haardt korn (rug og byg) der kunne udsås pr. arealenhed i en ejendoms jord . Den endelige matrikulering fandt sted i 1688.

Uddrag af samlet oversigt over ejendommenes antal: Gårde Hartkorn Huse Hartkorn Dyrk. Areal

Thorning 10 47,40 4 0,34 345,0 td. Sangild 1 2,82 0 0,00 37,8 td.

Efter den nye matrikel i 1688 blev følgende gårde under Silkeborg Amt ansat således: (Uddrag)

Præsteg. i Thorning Hartkorn 6 Td. 6 Skp. 1 Fdk 1 Alb. Vattrupgaard - 4 - 6 - 1 - 1 - Bøgildgaard 9
1 3 0 Sangildgaard 2 6 2 2

Fra en opgørelse under forberedelserne til den nye matrikel ses det bl. a. at Sangild bestod af en dobbeltgaard.

Beskæftigelse: I Thorning sogn var hovedbeskæftigelsen fåreavl på hedejordene. Heraf kom en ekstra indtægtskilde for denne fattige egn nemlig uldbinderiet. (Blichers fortælling "Æ Bindstouw") Man mener at binderiet går tilbage til omkring år 1700. Omkring 1840 gik binderiet på retur idet man var begyndt så småt at opdyrke hedearealerne og dermed gået over til agerbrug. Uldbinderiet gik så småt over til at strikkemaskinerne fandt indpas. Det fortælles at en mand i 1860 lærte at strik ke på maskine i Thorning, hvorfra man til Herningegnen fik de første par små gamle maskiner. På disse første maskiner vævede man 3 stykker uldtøj, der tilsammen kunne danne en uldtrøje. Den efterhånden omfattende opdyrkning af hedearealerne medførte et yderst primitivt landbrug, hvor man omkring 1820 - 30 i det væsentligste dyrkede boghvede, rug og byg. Havre var det småt med og kartoffelavl en var ikke nær nået til det sta de, som senere årtier kan opvise. Gødskningen af jorden var meget mangelfuld og mergling i almindelighed ikke begyndt.

Folketælling: Af den første officielle folketælling i 1787 havde Thorning sogn 579 indbyggere og i 1801 678 indbyggere. I beboelsen Sangildgaard var registreret 1 familie på 5 personer.(1787).

Afskrift af forarbejderne til sogneprotokollen i 1805: uddrag: Thorning sognepræst Gundorph, degn og skolelærer P. Dyhr, uden særlig hartkorn 4 tdr. ld. Ejere Sangild: Knud Jensen 2 td. 6 skp. 2 fdk 1 alb.

Ifølge fortegnelse havde Sangildgaard omkring 1820-1830 434 td. Land og 2 ½ td. Hartkorn.

Personer: Af enkeltpersoner fra Thorning sogn skal nævnes Mads Doss. Sten Blichers meget kendte sang. Da Blicher var præst i Thorning boede Mads Doss i en lille gård på Thorning Vestermark. Gården kaldtes Dossgården og den var igen opkaldt efter en høj, der lå i den umiddelbare nærhed. I dag Doss Høj. Mads Doss døbenavn var Mads Christensen, født i Høgild, Resen sogn, Viborg Amt i 1779. I kirkebogen angives han som hjemmedøbt den 12. juli og forældrene var Chr. Kjeldsen og Mette Madsdatter, gift 1775. Mads Doss`kone hed ikke som visen an giver: Mette Kølwrø, men Ane Else Christensdatter fra Øre ved Herning. I den første tid boede de i Karup, hvorfra de flyttede til Thorning Vestermark. Ifølge digteren Jeppe Aakjær havde de i hvert fald 2 børn Inger Cathrine og Mette Cathrin e født i henholdsvis 1808 og 1811. Efter hvad der berettes, var det ikke noget propert hjem Mads og hans kone havde. Børnene beskyldtes for at være fnattede og moderen en grovkornet fruentimmer, der holdt meget af skrå. Manden var heller ikke almindelig, idet han angives at have været overordentlig grim og stærk skeløjet, så man på egnen havde den talemåde, at et sygt kreatur kunne kureres, hvis Mads kunne se lige ind i Nøsset(stalden).

Nærværende er et kraftigt sammendrag og udpluk af bøgerne skrevet af A. Ravnholt: Thorning sogn indtil ca. 1800 og Thorning sogn i det 19. århundrede.

Fra "Brudstykker fra Blicheregnen" 1995: "Lemmerne Klager" Af Hans Kruse Til daglig ville sognets beboere nødig belemres med lemmerne, og derfor lå fattiggårdene oftest isoleret. I Thorning sogn havde man i en kort periode 1870-71 fattiggård på Sangildgård, den fjernest mulige afkrog mod vest i sognet. Men det var alligevel for afsides: to af tilsynets medlemmer havde over 1 mil derud. Efter afstemning på et offentligt møde om sagen blev gården solgt.

Fra "Vandmøller i Viborg Amt", af Kristian Vestergaard, Forlaget Arena 1975.

711.Sangild Mølle, Thorning sogn. 1487: ÆDA2.s.33. Item et brev af Hr. Anders Nielsen, forstander udi Karup, skøder for sig og sine arvinger: Offruer och Nedre Sangild, Sangild Mølle..... I Blichers "Oldsagn fra Alheden" fortælles, at man for 20 år siden gravede en vandledning, stødte man på en mølleaksel og et mølleværk, som ingen på egnen kendte til eller havde hørt om af omtale. Et heftigt uvejr må have begravet møllen, da værket blev fundet velbevaret i mosen. 1972: Nu er der dambrug på stedet, og alle levn af fortidens mølle og dæmning er borte Litt.: Lysgård og Hids Herreds årbog 1926.

Samtlige personer i husstanden

viborg, Lysgaard, Thorning, Torning sogn, Sangild - en Gaard, 1 - 57, FT-1834, B4480 Navn:
Alder: Civilstand: Stilling i husstanden: Erhverv: Fødested: Jens Andersen 53 Gift Gaardmand
Ane Nielsdatter 41 Gift Hans Kone
Ane Jensdatter 16 Ugift Deres Barn
Gjertrud Jensdatter 12 Ugift Deres Barn
Anders Jensen 7 Ugift Deres Barn
Maren Jensdatter 4 Ugift Deres Barn
Anders Jensen 1 Ugift Deres Barn
Niels Christensen 20 Ugift Tjenestekarl
Anders Christensen 22 Ugift Tjenestekarl